

Monumentnummer*: 529765

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 03 juli 2006
Kadaster deel/nr 82778/68

*Woonplaats** *Gemeente** *Provincie**
Vogelenzang Bloemendaal Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bloemendaal	H			507
Bloemendaal	H			508
Bloemendaal	H			419
Bloemendaal	H			413
Heemstede	B			8136
Bloemendaal	H			340
Bloemendaal	H			298
Bloemendaal	H			420

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2:

De HISTORISCHE PARK- EN TUINAANLEG van het complex historische buitenplaats Leyduin vertoont niet één samenhangend ontwerp. Het feit dat er door de eeuwen heen zeker vier, op verschillende plaatsen gesitueerde hoofdhuizen in gebruik zijn geweest, heeft het ontstaan van een volledig ontwikkelde, samenhangende aanleg verhinderd c.q. verstoord. Dit betekent dat zich verspreid op Leyduin uit verschillende perioden stammende onderdelen bevinden.

In de eerste plaats is, zoals bij meerdere buitenplaatsen langs de duinrand het geval is, gebruik gemaakt van het natuurlijke landschap. Enerzijds is er het geaccidenteerde duinlandschap aan de noordwest zijde van de aanleg. Hiervan is gebruik gemaakt voor de aanleg van een wandelbos. In de (late?) 18de eeuw is hiermee begonnen. Meest in het oog lopende element hiervan is de pate d'oise, die in het westen ter hoogte van de bocht van de beek ontspringt. Deze bestaat uit twee lange rechte lanen en een korte slingerende laan. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

noordelijke rechte laan maakt onderdeel uit van de zichtas vanuit de belvédère, die zich oorspronkelijk zowel in oostelijke als westelijke richting voortzette. De belvédère is ongeveer halverwege de laan aangelegd op een sterk verhoogde heuvel. Later is er opnieuw gebruik gemaakt van het heuvellandschap door de situering van het huidige hoofdhuis.

Anderzijds is er de vrij abrupte overgang naar open weide landschap aan de zuidoost zijde van de aanleg. Hierdoor ontstonden belangrijke zichtassen o.a. t.b.v. de belvédère (oorspronkelijk met een zicht tot aan de Haarlemmermeer) en het hoofdhuis. Ook de moestuinen vonden hier een plaats.

Deze beide landschappen worden van oudsher met elkaar verbonden door de beek die over het terrein stroomt. Dit is een natuurlijke duinrel, maar waarschijnlijk al vrij snel gecultiveerd tot nut en verfraaiing van de buitenplaats. De aanleg van een cascade in de 18de eeuw, waarvan de restanten ter hoogte van de dienstwoning/koetshuis nog goed waarneembaar zijn duiden hierop. Later is hier het gebruik t.b.v. de waterwinning bijgekomen.

Van een meer gedetailleerde sieraanleg bij de (voormalige) hoofdhuisen is thans weinig terug te vinden. Waar het hoofdhuis heeft gestaan, dat H.S. van Lennep na 1855 bij de cascade liet bouwen, is nu een groot gazon langs de beek en ook van de aanleg van Springer bij het huidige hoofdhuis is niet veel te zien. Het meest duidelijk is de aanleg direct voor het houten zomerhuis met een kleine oprijlaan met twee grote oude bomen direct voor het huis. Daarvoor weer een met bomen omlijst gazon met o.a. een bijzonder grote en decoratieve Vleugelnoot. Het zicht over het gazon eindigt bij een tot vijver vergraven waterloop. Voor het zomerhuis langs loopt tevens een laan, oorspronkelijk beplant met linden, die Leyduin helemaal tot aan de Leidsche vaart ontsloot.

Waardering

De HISTORISCHE PARK EN TUINAANLEG van Leyduin is van algemeen belang vanwege:

- de tuinhistorische waarde door de aanwezigheid van (zeldzame) elementen, zoals een belvédère en een cascade, uit verschillende perioden;
- de ermee verbonden historie van de waterwinning in dit gebied en de zichtbare sporen hiervan;
- de ensemble waarde van de ruimtelijk-functionele relatie van de onderdelen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument